

*Левківська В. М.,
аспірантка кафедри економічного права та економічного судочинства
Навчально-наукового інституту права
Київського національного університету імені Тараса Шевченка,
юрист 1-ї категорії Центру європейських студій
Київського національного університету імені Тараса Шевченка*

СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Анотація. У статті проаналізовано сучасний стан та перспективи розвитку правового забезпечення національної економічної безпеки України в умовах глобалізації. Розглянуто ключові аспекти та визначено основні загрози національній економічній безпеці, включно з тінговою економікою, інфляцією та безробіттям. Обґрунтовано важливість розробки комплексних заходів щодо зміцнення економічної безпеки країни через адаптацію до міжнародних стандартів та інтеграцію з Європейським Союзом.

Охарактеризовано структурні компоненти національної економічної безпеки, серед яких макроекономічна стабільність, обороноздатність, фінансова стабільність, інвестиційна привабливість, та енергетична незалежність. З'ясовано, що національна економічна безпека є критичною детермінантою для забезпечення вищого рівня життя громадян та здійснення економічних реформ.

Зазначено, що існуюче законодавство частково не відповідає сучасним вимогам забезпечення економічної стабільності та розвитку, що потребує системного перегляду та оновлення. Обґрунтовано, що ефективне правове забезпечення має базуватися на комплексному аналізі внутрішніх та зовнішніх ризиків, які впливають на економіку країни. Запропоновано, що вдосконалення правового поля повинно передбачати введення чітких нормативних актів, які регулюють діяльність економічних суб'єктів, включно з контролем за експортно-імпортними операціями та захистом внутрішнього ринку. Також, акцентовано на необхідності створення адекватних умов для забезпечення конкуренції, ефективного валютного контролю та стабілізації національної грошової одиниці.

Визначено, що важливим напрямом реформування є розробка нових законодавчих ініціатив, які мають враховувати специфіку української економіки та інтеграцію з Європейським Союзом. Підкреслено, що такі заходи дозволять Україні адаптувати національну економічну політику до викликів глобалізації та підвищити конкурентоспроможність національної економіки на міжнародній арені.

Доведено, що стратегічно важливим є встановлення детальних процедур оцінки законодавчих актів у відповідності з національними інтересами в економічній сфері, що дозволить гнучко реагувати на зовнішні та внутрішні загрози, зміцнюючи інституційну спроможність фінансових, податкових, митних та правоохоронних органів.

Сформовані висновки підкреслюють, що забезпечення економічної безпеки потребує комплексного підходу, включаючи впровадження систематичних заходів контролю, управління ризиками та розробку адекватних реакцій на потенційні загрози.

Ключові слова: національна безпека, економічна безпека, глобалізація, національні інтереси, стратегія, економічні інтереси.

Постановка проблеми. В умовах глобалізації, які визначають інтенсифікацію економічних, політичних, соціальних і культурних взаємозв'язків між державами, актуальність забезпечення національної економічної безпеки України набуває особливого значення. Оскільки сучасні загрози і виклики глобалізаційних процесів вимагають від держави вдосконалення правових механізмів захисту своїх економічних інтересів в умовах відкритості національних кордонів і збільшення взаємодії з міжнародними економічними системами.

Забезпечення національної економічної безпеки в контексті глобалізаційних викликів потребує всебічного аналізу та переосмислення існуючих правових норм і процедур, а також розроблення нових правових інструментів, які зможуть ефективно протистояти можливим загрозам. Незважаючи на певні досягнення України в цій сфері, існує низка проблем, які стримують ефективне реагування на зовнішні та внутрішні виклики, серед яких можна виділити недостатню узгодженість національного законодавства з міжнародними стандартами, слабку інституційну взаємодію в реалізації правових норм та недостатню прозорість правових процедур у сфері економіки.

Отже, важливим є створення комплексної системи правового регулювання, яка б забезпечила ефективний захист національних економічних інтересів, гармонізацію національного законодавства з міжнародними правовими актами і удосконалення механізмів взаємодії національних регуляторних органів. Розробка та впровадження цих заходів вимагатиме ґрунтовного аналізу існуючих викликів і формулювання стратегічних напрямів розвитку правового забезпечення економічної безпеки, що є ключовим для сталого розвитку України у складних умовах глобалізації.

Стан дослідження. Аналізуючи стан і перспективи розвитку правового забезпечення національної економічної безпеки України в умовах глобалізації, важливо відзначити вагомий внесок вчених в теоретичне осмислення проблематики забезпечення економічної безпеки держави. Значні наукові доробки в цій галузі мають І. П. Мігус, О. С. Власюк, Н. Й. Реверчук, В. І. Мунтян, С. М. Шкарлет та інші вчені, які розробили фундаментальні підходи до визначення та класифікації загроз економічній безпеці. Незважаючи на існування визначеного наукового базису, питання впливу глобальних

загроз, ризиків та небезпек на систему економічної безпеки країни потребують більш детального висвітлення в наукових дослідженнях, особливо в аспекті розробки та впровадження ефективних механізмів їх нейтралізації.

Існує необхідність подальшого розширення правового поля, що регулює економічну безпеку, через удосконалення законодавчих актів, які б забезпечували адаптивність та еластичність правового механізму до мінливих умов глобалізації, що включає формування нових правових норм, які б змогли ефективно протидіяти економічним загрозам зовнішнього і внутрішнього характеру, враховуючи зростаючу інтеграцію України в світові економічні процеси.

Мета статті – проаналізувати стан і перспективи розвитку правового забезпечення національної економічної безпеки України в умовах глобалізації.

Виклад основного матеріалу. Економічна безпека, яка становить основу національної безпеки України, є вирішальним чинником у забезпеченні національного суверенітету та функціональної спроможності інших елементів системи безпеки, включаючи макроекономіку, військову сферу, фінанси, інвестиції, та енергетику. Вона допомагає створювати умови для стабільного економічного розвитку, забезпечення продовольства та надійної роботи державних інституцій. Національна економічна безпека охоплює всі сфери економіки та має важливе значення для протидії внутрішнім та зовнішнім загрозам, забезпечуючи високий рівень життя населення та економічних реформ. Ключові загрози включають тіньову економіку, інфляцію, зростання безробіття, і неконтрольований процес імміграції [1, с. 234; 2]. Розробка політики економічної безпеки має базуватися на врахуванні зовнішніх і внутрішніх факторів і відповідності до стандартів ЄС, інтегруючи різні аспекти, від індустріальної безпеки до соціальної [3, с. 56].

У контексті Європейського Союзу поняття економічної безпеки вирішується через призму її впливу на статус ЄС у глобальній економіці. Відтак, з метою підвищення конкурентоздатності на міжнародному рівні, Європейський Союз акцентує на критичній важливості процесів євроінтеграції. Основна цільова амбіція ЄС полягає у забезпеченні економічної безпеки, що є ключовим фактором у формуванні інтегрованої Європи з однаковим рівнем добробуту у всіх державах-членах. Рекомендується врахувати особливості різних країн світу у процесах гарантування економічної безпеки, оскільки аналізовані країни адаптують нормативно-правові акти, міжнародні угоди та законодавчу основу до потреб державного регулювання власної економічної безпеки.

Слід підкреслити, що в Європі існують країни без достатньої законодавчої бази для забезпечення економічної безпеки, такі як Німеччина, Франція, Італія, Велика Британія, Чехія, Болгарія, Угорщина, Польща, Латвія, Словаччина, Литва, Естонія. Водночас, Іспанія, Румунія мають розвинуту правову основу та відіграють істотну роль у забезпеченні національної економічної безпеки. Національні методи регуляції економічної безпеки у світі переважно зосереджені на наступних аспектах:

- зниження вразливості економіки від зовнішніх негативних впливів;
- розробка адекватної законодавчої бази;
- створення умов для забезпечення конкуренції у сфері економічної безпеки;
- ефективний валютний контроль;

- стабілізація національної грошової одиниці;
- формування сприятливих умов для господарської діяльності;
- захист національного товаровиробника.

Провідні країни світу впроваджують ефективні заходи для мінімізації ризиків у ключових сферах суспільного життя. Реалізація цих заходів є ефективною, оскільки вона базується на чіткому розумінні цілей державної політики. З метою адаптації міжнародного досвіду в управлінні економічною безпекою в Україні слід врахувати досвід провідних держав, визначити ключові загрози і запропонувати методи їх нейтралізації.

Основні загрози економічній безпеці України включають: неефективність державного сектору; суперечливість і правова нестабільність у сфері економічного розвитку, зокрема, ринкової трансформації економіки; відсутність ефективного конкурентного середовища; незбалансованість людського потенціалу; низька вартість робочої сили; позиціонування країни як «сировинного придатка»; нецільове використання міжнародної фінансової допомоги.

В рамках утвердженої Стратегії національної безпеки України, критичною детермінантою нової якості економічного зростання визначено забезпечення економічної безпеки, що досягається через комплекс заходів, серед яких: детальний контроль імпортно-експортної діяльності з акцентом на підтримку стратегічних пріоритетів України та захист вітчизняних виробників; ефективна боротьба з нелегальною економічною активністю та неконтрольованим витоком державних ресурсів, включно з матеріальними, інтелектуальними, фінансовими та інформаційними активами; підвищення стійкості національної економіки до зовнішніх негативних впливів та диверсифікація зовнішніх ринків, торгових та фінансових потоків; готовність економіки до протистояння збройній агресії; правовий захист майнових інтересів юридичних осіб; захист банківської системи, забезпечення прозорості грошово-кредитної політики та відновлення довіри до фінансових установ країни; зміцнення інституційної спроможності фінансових, податкових, митних та правоохоронних органів у сфері виявлення та конфіскації активів організованих злочинних угруповань; створення оптимальних умов для залучення іноземних інвестицій з країн Центральної та Східної Європи в ключові сектори економіки, зокрема в енергетику та транспорт, що є інструментом національної економічної безпеки; економічна деолігополізація, демонополізація та дерегуляція, захист економічної конкуренції, спрощення та оптимізація податкової системи, формування сприятливих умов для бізнесу та інновацій; забезпечення цілісності та захисту інфраструктури у кризових умовах та особливих періодах, що становлять загрозу національній безпеці [5].

Для забезпечення національної економічної безпеки України актуальним є удосконалення правового поля. Основні засади економічної безпеки визначаються Указом Президента України від 14 вересня 2020 року №392/2020, що передбачає:

- врегулювання правових прогалів щодо фінансово-господарської діяльності;
- запровадження економічних санкцій проти порушників законодавства;
- встановлення загальнообов'язкових правил для учасників ринку [4].

Тим часом, суттєвою проблемою залишається невиконання багатьох законів та використання суб'єктами господарювання

примусових методів, що виходять за межі законодавства. Необхідно забезпечити адаптацію законодавства до сучасних вимог, розробку нових нормативних актів для імплементації законодавства в сфері економічної безпеки [13, с. 125].

Правовий механізм забезпечення економічної безпеки повинен охоплювати регулювання діяльності всіх економічних суб'єктів, включаючи визначення меж і суб'єктів цієї діяльності, що потребує активізації дій державних та місцевих органів для створення відповідної інфраструктури, забезпечення законності та дисципліни у стратегічних сферах розвитку. Важливою є також співпраця між різними суб'єктами для забезпечення загального планування та координації дій [6, с. 142].

Підвищення ефективності правового нагляду за економічною безпекою в Україні вимагає прийняття Закону України «Про економічну безпеку України», який має включати визначення економічної безпеки, механізми забезпечення, критерії та показники її оцінки. Важливо також передбачити процедури оцінки законодавчих актів у відповідності до національних інтересів в економічній сфері.

Збільшення ефективності правоохоронної діяльності потребує системного підходу до координації зусиль різних органів, тобто створення багаторівневої системи контролю та взаємодії, що забезпечує взаємопідтримку, але зберігає незалежність кожного органу [10].

Правоохоронним органам необхідно приділяти особливу увагу збору, аналізу та оцінці інформації для боротьби з економічними злочинами, включаючи податкові порушення. Об'єктивно потрібний комплексний підхід включає спільну діяльність правоохоронних органів із зосередженням на доказовій базі та документальному підтвердженні злочинів, що значно полегшує притягнення до відповідальності.

Посилення економічної безпеки вимагає інтенсифікації державного контролю, який здійснюють державні установи з метою оптимізації комерційної діяльності та забезпечення законності. Неefективність цього контролю може сприяти незаконним діям у економіці та їхній безкарності. Контроль має кілька важливих аспектів: він є основою демократичного розвитку управління, сприяє вихованню відповідальності серед держслужбовців, забезпечує зворотний зв'язок для ефективного прийняття управлінських рішень і виступає як засіб регулювання для зміцнення дисципліни [16].

Забезпечення економічної безпеки також передбачає розвиток інфраструктури та зміцнення правової бази для рівних умов у сфері комерції. Держава має забезпечувати стабільність комерційних правил і виступати як регулятор для активізації суспільно корисної діяльності, при цьому обмежуючи небажані форми, наприклад, незаконні монополії [16].

Надзвичайно важливим є підвищення ефективності державного контролю, який має бути систематичним, своєчасним, ретельним, оперативним та відкритим. Різноманітність форм і методів контролю, включаючи перевірки та наради, сприяє більшій ефективності цього процесу. Основна мета держави полягає у створенні умов для захисту громадян від організованої злочинності, корупції та інших злочинних проявів через кримінальне, адміністративне та інше законодавство [15].

Багатошаровість та складність процесів, що стосуються захисту соціально-економічних інтересів, підкреслюють необхідність адекватного регулятивного втручання. Аспекти економічної безпеки ефективно забезпечуються на різних рівнях за

участю відповідних суб'єктів та застосуванням різноманітних методологій. Державні органи, що відповідають за економічну безпеку, уповноважені використовувати повний арсенал регулятивних заходів, включаючи законодавчі, адміністративні, економічні інструменти для управління економічними відносинами. На соціальному рівні, різні громадські організації, такі як асоціації захисту прав споживачів, забезпечують економічну безпеку, використовуючи правові механізми, але без повноважень щодо законодавчих ініціатив. Економічна безпека на рівні підприємств залежить від взаємодії підприємства з комерційними банками та виробниками через законодавчі та економічні стимули.

Критично важливим аспектом для України є створення високоорганізованого, продуктивного та стійкого інформаційного середовища, що має здатність задовольняти індивідуальні, соціальні та національні інформаційні потреби, сприяючи таким чином економічній безпеці [8, с. 30].

Важливим напрямом підсилення економічного фундаменту національної безпеки є зовнішньоекономічне співробітництво. Як координатор інтересів різних соціальних груп, держава повинна забезпечувати управління взаємодією економічних суб'єктів, встановлюючи єдину цільову орієнтацію. Стратегія національної безпеки спрямована на конкретизацію засад зовнішньої та внутрішньої політики країни, визначаючи національні інтереси, потенційні загрози та основні завдання, що дозволяє перетворювати політичні рішення на відповідні дії через розробку планів, проектів та програм. В цьому контексті важливо залишається необхідність розробки спеціалізованого законодавства, яке б регулювало питання економічної безпеки, оскільки нині такого закону не існує.

Процес глобалізації та зміна соціальних цінностей висувають нові стратегічні проблеми, спричиняючи зміни в політичному, економічному та соціальному розвитку, що можуть загрожувати соціальній стабільності. З одного боку, дилема між «відкритим» та «закритим» суспільством вимагає переосмислення пріоритетів у сфері прав і свобод, з іншого – реалізація «рівності» може призвести до обмежень у соціальній сфері. Для забезпечення національної безпеки важливе місце займає визначення оптимальних стратегій, що враховують ці складності і динаміку глобальних змін.

Аналіз зазначених методологій виявляє, що вони охоплюють ряд ключових «змінних», взаємодія між якими формує рівень національної безпеки. Окреслені змінні включають базові концепції (принципи, цілі, пріоритети), що фіксуються в провідних документах забезпечення міжнародної та національної безпеки, потенціал збройних сил та інших елементів безпекового сектора, а також загрози (ризики) для систем міжнародної та національної безпеки. Суттєві зміни будь-якої із цих змінних можуть порушити бажаний баланс, що вимагає адаптації інших змінних. Втім, методика, заснована на інтуїтивному підході, веде до пріоритезації національних інтересів та цілей без аналізу наслідків стратегій, вважаючи такі підходи оптимальними. Неминучий комплексний аналіз цих змінних вимагає більш динамічного опису взаємодій та процесів, а не лише статичного опису проблем національної безпеки. Таким чином, ці методи виявляються надто спрощеними і статичними.

Хоча такі методи можуть бути корисними для розробки концептуальних документів через їх довгостроковий характер, їх слід уникати при формулюванні таких доктринальних

документів, як військова доктрина чи стратегія національної безпеки. Статичні, описові підходи можуть надати загальний напрямок для аналізу національної безпеки та формулювання відповідних концепцій, доктрин і стратегій, але вони не надають чітких відповідей на питання про визначення цілей та ієрархію цілей, створюючи суперечність між стратегією та її кінцевими цілями [11, с. 92].

Оновлення статичного описового підходу, зосереджене на окремих змінних або факторах, виокремлює важливість одного з цих аспектів, наприклад, планування структури та розмірів збройних сил, де ключовими змінними можуть бути загрози, технології або ресурси. Ефективність цих стратегій може збільшуватись за рахунок використання технологічних переваг або ефективнішого використання наявних ресурсів. Останні інновації у військовій техніці та їх економічна ефективність зумовлюють вибір стратегій, які оптимізують збройні сили для максимального використання цих переваг.

Прихильники підходу, що зосереджується на ресурсних детермінантах, наполягають на необхідності перегляду стратегії використання збройних сил, що може включати зміну їхніх завдань та структури з огляду на сучасні реалії та потенційні загрози [2; 3].

Зрештою, такі стратегії можуть передбачати зосередження збройних сил на обмежених, але стратегічно важливих операціях, замість підготовки до участі в широкомасштабних війнах, виходячи з аналізу потенційних загроз і наявних ресурсів. В Україні такий підхід до стратегії став досить поширеним, виходячи з необхідності адаптації до обмежених фінансових та матеріальних ресурсів.

Концентрація уваги переважно на загрозах національній безпеці може призвести до ірраціонального розподілу ресурсів і визначення пріоритетів на основі інтуїтивних суджень, що ставить під загрозу адекватну відповідь на потенційні ризики. В такому контексті можливо неадекватне залучення значних ресурсів, тоді як деякі національні інтереси можуть не отримати належної уваги у контексті забезпечення загальної національної безпеки. Оптимальне управлінське рішення має базуватися на глибоко організованих процесах, що структурують національну безпеку, з урахуванням того, що розглядані змінні є лише початковими кроками в цьому складному процесі [9].

Загрози, визначені як частина національних інтересів та цілей, не можуть бути єдиним критерієм для стратегічного планування, оскільки такий підхід не дозволяє охопити всю складність процесу в цілому. Такий одновекторний підхід не враховує всіх аспектів, які визначають стратегію і можуть призвести до неповної аналізу імплементації національних інтересів, які мають динамічний та мінливий характер у контексті реальних соціальних і політичних умов.

Життєво важливі інтереси визначають бажаний рівень національної безпеки, відображаючи стан соціальних інститутів після реалізації стратегій безпеки. Вони формують основу, яка вимагає застосування стратегічного мислення для визначення методів досягнення цих інтересів, що відбувається через ієрархізацію і класифікацію національних інтересів. Така ієрархія, що використовується в США, Аргентині, а нещодавно й в Україні, дозволяє формулювати чітку і цілеспрямовану стратегію національної безпеки, категоризуючи національні інтереси як захист батьківщини, економічне процвітання, просування цінностей і створення сприятливого світового порядку [12].

Класифікація національних інтересів є відносною та умовною, дозволяючи один і той самий інтерес асоціювати з декількома категоріями одночасно, що свідчить про гнучкість та мультидисциплінарний характер стратегічного планування. Експерти наголошують на достатності обмеження основних категорій до трьох: безпека, добробут, та цінності, які охоплюють широкий спектр стратегічних вимірів. Серед аналітиків не існує консенсусу щодо пріоритету цих категорій, однак вони розрізняють різні типи інтересів: від критично важливих до другорядних. В контексті формулювання стратегій національної безпеки, американські експерти зазвичай розділяють інтереси на основні, життєво важливі та другорядні, що демонструє ієрархічність у стратегічному мисленні [14].

Класифікація та визначення ступеня важливості інтересів мають умовний характер, оскільки кожен інтерес може належати до декількох категорій одночасно та мати різні рівні значущості у кожній з них. Цей процес залежить від стратегічних виборів, які робляться на основі ієрархії національних інтересів, що може піддаватися суб'єктивному судженню та впливу зовнішніх та внутрішніх змін.

На прикладі аналізу подій, пов'язаних із війною в Іраку в 2003 році, можна побачити, як різні країни (такі як Німеччина, Франція, Велика Британія, Польща) по-різному реагували на одні й ті ж міжнародні події, різним чином інтерпретуючи свої національні інтереси в контексті цих подій. Одним із суттєвих недоліків такого підходу є те, що держави можуть ігнорувати або недооцінювати певні інтереси, вважаючи їх менш важливими, що може обмежувати їх здатність до адекватної реакції на змінювані умови. Отже, вартість реалізації «завтрашніх» інтересів часто може бути значно вищою, ніж якщо б вони були вирішені «сьогодні», особливо коли йдеться про вартість засобів і ризики, пов'язані з їх реалізацією [14].

Навіть за наявності суспільно-політичного консенсусу щодо окремих національних інтересів, ієрархія цих інтересів слугує лише основою для забезпечення національної безпеки. Стратегічне визначення та реалізація конкретних цілей часто не відповідає фактичній важливості та категорії інтересів, з якими ці цілі асоціюються. Через це, існує рекомендація до звуження спектру варіабельності у стратегічному плануванні, зокрема, зосередження уваги лише на двох аспектах: потенційній шкоді для національних інтересів та актуальності цих інтересів.

Як зазначив американський дослідник Майкл Н. Шмітт, цілі в такому контексті можуть бути визначені як пріоритетні лише на певному рівні інтересів, але не загалом між різними рівнями [11]. Загальна інтуїтивність підходів до формування політик підкреслює їх спроможність виробляти стратегічні висновки, але не вказує на структуру чи послідовність процесів, які призводять до таких висновків. Тому виникає необхідність спершу вірити інтуїції експертів перед прийняттям їх висновків як передумов, але важливо зазначити, що «інтуїтивний» підхід має свої обмеження і не може забезпечити повноту рішень у контексті зменшення невизначеності в національній безпеці.

Фактори, які впливають на національну безпеку, характеризуються високою непослідовністю і різноманітністю, що ускладнює можливість формалізації процесів визначення національних інтересів та встановлення їх ієрархії, що створює складності для формування стратегій, які б мали на меті досягнення національних інтересів у змінюваних умовах. Вра-

ховуючи цю складність та непередбачуваність, кількісні вимірювання стають малоефективними.

Відповідно, зменшення впливу невизначеностей і невідповідностей, які можуть негативно впливати на прийняття управлінських рішень у сфері національної безпеки, вимагає розробки нових методів. Рекомендується зосередитись на системному аналізі процесу прийняття рішень, включаючи аналіз динаміки та параметрів ситуаційного розвитку, а також на використанні інформованої інтуїції та формалізованих процедур для підвищення якості управлінських рішень у сфері національної безпеки.

Висновки. На основі аналізу сучасного стану та перспектив розвитку правового забезпечення національної економічної безпеки України у контексті глобалізаційних процесів можна виділити ключову роль економічної безпеки як фундаментальної основи стабільності та розвитку національної безпеки країни. Економічна безпека є вирішальним елементом у підтриманні суверенітету, забезпечуючи ефективне функціонування всіх компонентів системи безпеки, включаючи макроекономічний стабільний обороноздатність, фінансову стабільність, інвестиційну привабливість та енергетичну незалежність.

Визначено, що національна економічна безпека України вимагає інтеграції з глобальними економічними процесами, зокрема через розвиток зовнішньоекономічних зв'язків та зміцнення інтеграційних процесів із Європейським Союзом, що передбачає адаптацію національної економічної політики до викликів і можливостей, що виникають в результаті глобалізації, з метою підвищення конкурентоспроможності національної економіки.

Таким чином, важливим аспектом забезпечення економічної безпеки України є розробка ефективної стратегії, яка враховуватиме як глобальні тенденції, так і специфічні національні потреби. Це вимагає системного підходу до аналізу ризиків та визначення пріоритетів у політиці економічної безпеки, щоб забезпечити стабільне та передбачуване економічне середовище, сприятливе для сталого розвитку та добробуту громадян.

Література:

1. Економічна безпека України: стан, проблеми та перспективи : тези доп. учасників Всеукр. наук.-практ. конф. (22 квіт. 2016 р.) / упоряд. Л. М. Томаневич. Львів : ЛьвДУВС, 2016. 360 с.
2. Мерніков Г. І. Європейська інтеграція України та економічна безпека держави. URL: <http://www.db.niss.gov.ua/docs/polmil/100.htm>. (Дата звернення: 13.11.2024)
3. Московець В. І. Економічна безпека і роль держави в забезпеченні інтеграції у світове господарство. Збірник наукових праць Всеукраїнської науково-практичної конференції. 2013. С. 54–57.
4. Про національну безпеку України: Закон України від 21 червня 2018 р. № 2469-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2018. № 31. Ст. 241.
5. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 вересня 2020 року «Про Стратегію національної безпеки України»: Указ Президента України № 392/2020 від 14 вересня 2020 року. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/3922020-35037> (дата звернення: 13.11.2024 р.)
6. Розробка форм і способів інформаційної боротьби при виконанні внутрішніми Міністерства внутрішніх справ України службово-бойових завдань (шифр «Концепт»): звіт про НДР (закл.) 02.12.09 / Акад. ВВ МВС України ; кер. В. І. Воробйов; викон. : О. Д. Черкашин, В. Л. Петров, С. В. Бейла [та ін.]. Х., 2009. 312 с.

7. Савицька Т. М. Корупція та національна безпека. Матеріали XVII Міжнародної конференції «Політ. Сучасні проблеми науки», 2017. Київ, 2017. С. 330–332.
8. Duhov V.E. «State security in the country's economic security system», *Visnik Nacional'noi juridichnoi akademii Ukraini imeni Jaroslava Mudrogo*. 2011. vol. 4, pp. 27–35.
9. International Labor Organization (ILO), Socio-Economic Security Programme «Economic Security for a Better World», 2004.
10. Konstadinides T. Civil Protection in Europe and the Lisbon solidarity clause: A genuine legal concept or a paper exercise. URL: https://www.-jur.uu.se/digitalAssets/585/c_585476-1_3-k_wps2011_3.pdf (дата звернення: 13.11.2024 р.)
11. Kubaienko A.V. Activation of the Economic Security of Ukraine in Terms of the European Integration. *Montenegrin Journal of Economics*. 2018. Vol. 14, № 2. С. 91–114.
12. Luijff, Eric & Besseling, Kim & Graaf, Patrick. (2013). Nineteen National Cyber Security Strategies. *International Journal of Critical Infrastructure Protection*. 9. 3. 10.1504/IJCIS.2013.051608.
13. Mărginean Analiza comparativă a finanțării politicilor sociale din România, alte țări în tranziție și țările UE, în «Calitatea vieții», *Revistă de politici sociale*, anul XII. 2001. nr. 1-4, p. 214.
14. Newson, Robert A. Counter-Unconventional Warfare Is the Way of the Future. How Can We Get There? URL: <https://smallwarsjournal.com/blog/counter-unconventional-warfare-is-the-way-of-the-future-how-can-we-get-there> (дата звернення: 13.11.2024 р.)
15. Nishimura, H., Kanoshima, E. and Kono, K. (2019) 'Advancement in Science and Technology and Human Societies', in Abe, S., Ozawa, M. and Kawata, Y. (eds) *Science of Societal Safety Living at Times of Risks and Disasters*. Singapore: Springer, pp. 15–26. doi: 10.1007/978-981-13-2775-9_2. (дата звернення: 13.11.2024 р.)
16. Resilience: a core element of collective defence. URL: <http://www.nato.int/docu/Review/2016/Also-in-2016/nato-defence-cyber-resilience/EN/index.-htm> (дата звернення: 13.11.2024 р.)

Levkivska V. Status and prospects of the development of the legal security of the national economic security of Ukraine in the conditions of globalization

Summary. The article analyzes the current state and prospects for the development of legal support for the national economic security of Ukraine in the context of globalization. Key aspects are considered and the main threats to national economic security are identified, including the shadow economy, inflation and unemployment. The importance of developing comprehensive measures to strengthen the country's economic security through adaptation to international standards and integration with the European Union is substantiated.

The structural components of national economic security are characterized, including macroeconomic stability, defense capability, financial stability, investment attractiveness, and energy independence. It was found that national economic security is a critical determinant for ensuring a higher standard of living of citizens and implementing economic reforms.

It is noted that the existing legislation partially does not meet the modern requirements of ensuring economic stability and development, which requires systematic review and updating. It is justified that effective legal protection should be based on a comprehensive analysis of internal and external risks that affect the country's economy. It is proposed that the improvement of the legal field should involve the introduction of clear normative acts that regulate the activities of economic entities, including control over export-import operations and protection of the domestic market. Also, emphasis is placed on the need to create adequate

conditions to ensure competition, effective currency control and stabilization of the national monetary unit.

It was determined that an important direction of reform is the development of new legislative initiatives that should take into account the specifics of the Ukrainian economy and integration with the European Union. It is emphasized that such measures will allow Ukraine to adapt its national economic policy to the challenges of globalization and increase the competitiveness of the national economy in the international arena.

It has been proven that it is strategically important to establish detailed procedures for evaluating legislative acts

in accordance with national interests in the economic sphere, which will allow a flexible response to external and internal threats, strengthening the institutional capacity of financial, tax, customs and law enforcement agencies.

The conclusions drawn emphasize that ensuring economic security requires a comprehensive approach, including the implementation of systematic control measures, risk management and the development of adequate responses to potential threats.

Key words: national security, economic security, globalization, national interests, strategy, economic interests.